

IULIU MANIU

(n. 8.01.1873, Bădăcin, cot. Crasna - d. 5.02.1953, Sighetu Marmăției, jud. Maramureș)

Azi, 5 Februarie 2020, se împlinesc 67 de ani de ani de la moartea martirică a marelui om politic **IULIU MANIU**.

În semn de mare respect pentru memoria lui, redau un fragment dedicat martirului Iuliu Maniu, din cartea mea în curs de finalizare (după studierea celor peste 200 de dosare din Arhiva CNSAS, 100 are numai Iuliu Maniu), intitulată: „CENTENARUL ROMÂNIEI MARI. FAMILIA RAȚIU CU FAMILIILE ÎNRUDITE ȘI UNIRILE ROMÂNILOR ÎNCUNUNATE APOTEOTIC CU MAREA UNIRE DIN 1 DECEMBRIE 1918, DE LA ALBA IULIA”.

Vesnica lui memorie!

Prin căsătoria fiicei lui Dr. Ioan Rațiu, **Dorina**, cu memorandistul **Dr. Iuliu Coroianu**, în anul 1897, s-a dezvoltat o nouă și puternică relație de rudenie între cele două familii și implicit cu familia martirului **Iuliu Maniu**, nepotul de soră al lui Iuliu Coroianu.

Legăturile între familii existau de mai multă vreme. Toți au fost pașoptiști și memorandiști, aveau același ideal comun - emanciparea românilor ardeleni și ulterior unirea cu România, erau membri activi ai Partidului Național Român (P.N.R.), apoi ai Partidului Național Țărănesc (P.N.Ț.). Un aspect foarte important în acele vremuri, a fost acela că toți erau creștini de religie greco-catolică sau ortodoxă, oameni simpli sau cu studii la Blaj, Sibiu, Cluj, Budapesta, Viena etc. Elementele catalizatoare ale familiilor înrudite, **Rațiu, Coroianu, Maniu și Herlea** (despre care voi scrie mai pe larg în această carte), au fost mai întâi **Basiliu Rațiu, Avram Iancu și Simion Bărnuțiu** și mai apoi **Dr. Ioan Rațiu, Nicolae Herlea, Iuliu Coroianu și Iuliu Maniu**.

În jurul lor, la umbra acestor „*falnici brazi și stejari seminceri*”¹, adevărați „*păhúi² ai familiei*”, s-au adunat și au crescut așa de frumos membrii familiilor noastre.

Ei au încălzit și au înflăcărat inimile urmașilor câtorva generații, ei au fost cei mai aprigi luptători pentru drepturile românilor ardeleni, ei au fost cei care au ținut aprinsă flacăra sfântă a candelii naționale autentice și moderate, timp de 100 de ani și care din păcate s-a stins aproape de tot în timpul comunismului.

¹ <https://dexonline.ro/definitie/semincer%20>

² **păhúi (-i)**, s. m. – Copac înalt. Origine necunoscută, poate expresivă. <https://dexonline.ro/definitie/pahui>

Din păcate, doar o parte dintre ei au avut fericirea „să vadă visul cu ochii”, făurirea ROMÂNIEI MARI.

Foto nr. 1, Iuliu Maniu

Iuliu Maniu (Maniuțu), cum era alintat de ardeleni) a fost om politic român, deputat român în Dieta de la Budapesta, prim-ministru al României, președinte al Partidului Național Român (P.N.R.), apoi P.N.Ț.³ (Foto. Nr. 1, sursa: Internet) Deținut politic după 1947, a decedat prin exterminare în închisoarea de la Sighet după o suferință de **martir**. Din 1919 a fost membru de onoare al Academiei Române.⁴

A fost descendent al unei familii nobiliare din zona Șimleu Silvaniei.⁵

Tatăl său, Ioan Maniu, a fost nepotul de soră a lui Simion Bărnuțiu, unul dintre organizatorii și conducătorii Revoluției Române de la 1848 din Transilvania, care l-a crescut deoarece rămăsese orfan de tată. Sub influența unchiului său Ioan Maniu, a urmat studii juridice la Universitatea din Budapesta și Viena, unde a devenit doctor (1862).

În anul 1865 s-a căsătorit cu Clara Coroianu, fiica vicarului foraneu Demetriu Coroianu și sora lui Iuliu Coroianu, al cărui nume de botez i-a fost dat și nepotului său, marele erou al românilor.

Ioan și Clara Maniu au avut împreună cinci copii, doi feciori: Cassiu și Iuliu și trei fete: Sabina, Cornelia și Elena.

Iuliu Maniu a urmat școala primară la Blaj și liceul la Zalău (1890), apoi urmează cursurile Facultăților de Drept din Cluj, Budapesta și Universitatea din Viena, unde în anul 1896 devine doctor.

Începând cu anul 1898, devine avocat al Mitropoliei Române Unite din Blaj, până în anul 1915.

Pe timpul studenției a fost membru și președinte al Societății Academice „Petru Maior” din Viena. În această calitate, în perioada Memorandului organizează acțiuni de solidaritate cu memorandiștii.

Iuliu Maniu și-a început cariera politică în cadrul Partidului Național Român din Transilvania prezidat de Dr. Ioan Rațiu, fiind un apropiat al acestuia.

³ Iuliu Maniu, https://ro.wikipedia.org/wiki/Iuliu_ManIU, accesat la data de 17.01.2020.

⁴ MEMBRII ACADEMIEI ROMÂNE din 1866 până în prezent, <http://www.acad.ro/bdar/armembri.php>, accesat la data de 17.01.2020.

⁵ Familia Maniu, <https://iuliumaniu.com/familia-manIU/>, accesat la data de 17.01.2020.

La numai 24 de ani, în anul 1897, este ales în comitetul de conducere al PNR. și se implică din ce în ce mai puternic în susținerea cauzei românilor din imperiu.

Împreună cu alți tineri membri ai P.N.R. a reușit să impună la Conferința Partidului Național Român din 1905 de la Sibiu, doctrina activistă a partidului.

Datorită acestei schimbări politice majore, în anul 1906 Iuliu Maniu împreună cu alți fruntași români, reușesc să fie aleși deputați ai cercurilor electorale din Ardeal, în Parlamentul de la Budapesta.

În anul 1908, P.N.R. a devenit membru al Clubului parlamentar al naționalităților. Îl ajută pe Alexandru Vaida-Voevod să înființeze la Budapesta, ziarul Lupta.

Maniu a făcut parte din Comisia de tratative româno-maghiare începând cu anul 1910, fiind implicat permanent în lupta de emancipare națională a românilor ardeleni.

La scurt timp de la începerea Primului Război Mondial, în luna mai 1915, Iuliu Maniu a fost încorporat în armata austro-ungară și trimis pe frontul italian ca ofițer de artilerie în Tirolul de Sud.

În vara anului 1918 Maniu, este demobilizat și se deplasează la Arad unde se afla Consiliul de conducere a P.N.R. Acolo împreună cu personalități de primă mărime ale partidului participă hotărâtor la pregătirea unirii Transilvaniei cu Regatul României.

Imediat după întoarcerea din Italia, după începerea evenimentelor revoluționare în capitala imperiului, în toamna anului 1918, a fost trimis la Viena pentru a negocia drepturile minorității române din Transilvania ca reprezentant al poporului român. La Viena formează un Comandament românesc și un Senat militar, cu misiunea de a apăra capitala și a menține ordinea publică.

Aici a înființat la 30 octombrie 1918 Consiliul Național al Românilor din Transilvania, care la 14 noiembrie 1918 se mută la Arad.

După ce a sosit la Arad în 14 noiembrie 1918, pune capăt negocierilor dintre Consiliul Național Român și reprezentantul guvernului ungar, prin hotărârea ruperii Transilvaniei de Austro-Ungaria și unirea cu celelalte teritorii românești.

A participat la Marea Adunare de la Alba Iulia, ca delegat din partea Cercului electoral Vințu de Jos și a fost ales în Marele Sfat Național.

Iuliu Maniu a fost unul din principalii organizatori ai Marii Adunări de la Alba Iulia, din 1 decembrie 1918, unde s-a decis unirea Transilvaniei cu Regatul României.⁶

În cuvântarea pe care a ținut-o cu ocazia Adunării Naționale de la Alba Iulia a spus: „*Privim în înfăptuirea unității noastre naționale ca la un triumf al libertății românești*”.

Pe data de 2 decembrie 1918 a fost ales în funcția de ministru - președinte al Consiliului Dirigent al Transilvaniei, format din 15 membri, funcție echivalentă cu cea de guvernator, îndeplinind, totodată și funcția de ministru de interne.

Începând cu luna august 1919, după moartea lui Gheorghe Pop de Băsești, Iuliu Maniu preia conducerea Partidului Național Român și mută sediul acestuia, de la Sibiu la Cluj.

După dizolvarea Consiliului Dirigent, Iuliu Maniu se implică activ în viața politică a României Mari.

Astfel, în anul 1926 Partidul Național Român fuzionează cu Partidul Țărănesc al lui Ion Mihalache și ia ființă Partidul Național Țărănesc, al cărui președinte a fost în perioada 1926-1933 și 1937-1947.

În decembrie 1928, în plină criză economică, P.N.Ț. condus de Maniu, câștigă alegerile. La revenirea lui Carol al II-lea în țară în anul 1930, acesta îl înlătură pe Maniu de la conducerea Guvernului. Maniu s-a opus guvernării autocrate a lui Carol și înființării în 1938 a Frontului Renașterii Naționale.

După anul 1940, Iuliu Maniu a refuzat colaborarea cu regimurile care au urmat, fiind un opozant al lui Ion Antonescu.

După 23 august 1944, Iuliu Maniu s-a opus prin mijloace politice instaurării comunismului în țară și a luptat cu putere împotriva preluării puterii de către comuniști și instalării guvernului Petru Groza din 6 martie 1945.

P.N.Ț. condus de Maniu, a obținut o victorie zdrobitoare în alegerile din luna noiembrie 1946. Dar rezultatul alegerilor a fost falsificat de guvernul comunist.

După „Înscenarea de la Tămădău” din 14 iulie 1947, mai mulți lideri ai P.N.Ț. au fost prinși încercând să părăsească țara.

La vârsta de 74 de ani, Iuliu Maniu este arestat și întemnițat în închisoarea din Galați împreună cu Ion Mihalache, Nicolae Carandino ș.a. Este condamnat pentru înaltă trădare la închisoare pe viață.⁷

---

⁶ *Proces verbal. Vințu de jos, 22 Novembre 1918. Delegați ordinari: Augustin Caraban, Zaharia Mihalțian. Delegați supleanți: Iuliu Maniu, Ioan Marciac, Bazil Hațegan, Zaharia Muntean, Virgil Hațegan, <http://dspace.bcucluj.ro/handle/123456789/83773>, accesat la data de 17.01.2020.*

Acesta a fost începutul declinului P.N.Ț., interzis în România până în 1989 și renăscut apoi din propria-i cenușă, ajuns acum din nou în prag de dispariție prin autodistrugerea practică de falșii lideri ai acestui partid istoric.

Foto nr. 2, Iuliu Maniu la Sighet

În anul 1951 liderii țărăniști sunt transferați la Sighet în „închisoarea demnitarilor”. (Foto nr. 2, sursa: Internet)

Acolo, după o detenție cruntă, Iuliu Maniu se îmbolnăvește și moare la vârsta de 80 de ani, în 5 februarie 1953.⁸ A fost exterminat la Sighet fără a avea parte de slujba prohodului și un mormânt în pământul țării pentru întregirea căreia și-a dăruit toată viața.

Trupul lui zace aruncat în groapa comună a cimitirului închisorii din Sighet, (probabil în Cimitirul Săracilor).^{9,10,11}

---

⁷ Ionițoiu, Cicerone, *MAREA ÎNSCENARE: PROCESUL Iuliu MANIU - Ion MIHALACHE*

În Biroul Politic al CC al PCR din 26 Iulie 1946, Vasile Luca reamintea una din cele 10 porunci ale Moscovei din 7 Martie 1945: "Nu trebuie uitat scopul: compromiterea și distrugerea partidelor istorice."

Așa a început asaltul împotriva lui Iuliu Maniu, prin pregătirea opiniei publice, cerându-se moartea lui de către mulți brucaniști. A urmat infiltrarea partidului cu agenți din afara și din interior, precum: Domocos, Horezu, Dragulanescu Alex., Balaceanu Constantin, frații Paul și Stejerel Sava... Au trecut la încurajarea dizidentelor, Nicușor Graur, Guguianu-Sima, Nicolae Lupu, D. R. Ioanițescu, Anton Alexandrescu, Cantemir Daniel, George Paun, Andrei Motoc.... Au încercat compromiterea conducătorilor, șantajarea rudelor (nepoți și fini) până la găsirea lui Constantin Gafencu, pe care l-au format și dirijat spre asaltul final. I-au îndreptat pașii spre Lucia Scridon, pe care a întâlnit-o întâmplător, trecând prin parcul Ioanid și astfel și-a făcut intrarea într-un cerc național țărănist, cunoscându-l pe Vlad Hațieganu, prin care a ajuns la ușa lui Iuliu Maniu.

Paralel i-au îndreptat pașii lui Gheorghe Preda, aviator (bețiv căruia i se ridicase dreptul la zbor) și printr-o nepoată a ajuns în casa altui agent, subinginer Gheorghe Popescu. Legăturile fiind făcute s-a trecut la fructificarea scenariului. Gheorghe Preda a luat legătura cu șeful său, Romulus Lustig, care a anunțat pe Nicolae I. Popescu (directorul Secției II-a Informații și contrainformații). Astfel s-a ajuns la Mircea Tigoiu (Zaharia), care a luat conducerea acțiunii fiind prezent la arestarea de la Tămădău, pe 14 Iulie 1947, la ora 6 dimineața.

Nicolai Alex., din dimineața de 13 Iulie, începuse pregătirile, golind atunci 15 celule și aducând tacâmurile necesare, noi. Tot atunci a dat telegramă și a adus din concediu pe anchetatorii principali, care au început „ancheta” luni dimineața spre prânz.

De restul s-a ocupat Mișu Dulgheru, urmărind să facă „hora” cât mai mare, prin implicarea funcționarilor de la Ministerul de Externe, de la finanțe, din secția militară, de la muncitori, de la tineret, din provincie... Încadrarea juridică intrase pe mâna lui Mircea Lepădătescu, un oportunist încrezut, pus pe căpătuială. Prin șantaj și promisiuni, l-a care s-au alăturat bătăile barbare ale lui Nicolae Carol Deleanu, Teodor Sepeanu, Aureliu Curelea... „hora” s-a mărit.

Martori s-au adus și din temnițe; după ce i-au folosit, i-au condamnat. Alții, după ce au fost „convinși” să depună mărturie (mincinoasă), au fost condamnați, pe baza declarațiilor lor, pentru nedenunțare.

Așa s-a desfășurat înscenarea acestui mare proces, în timp ce la vecinii din sudul Dunării, Nicola Petcov era spânzurat, după proces. <http://www.procesulcomunismului.com/marturii/fonduri/ioanitoiu/rechizit.htm>, accesat la data de 17.01.2020.

⁸ *Cum a murit Iuliu Maniu. „În celula nr...s-a stins lumina”*

<https://www.descopera.ro/istorie/15035126-cum-a-murit-iuliu-maniu-in-celula-nrs-a-stins-lumina>, accesat la data de 017.01.2020.

⁹ Maniu, Iuliu (1873-1953), <http://dspace.bcucuj.ro/handle/123456789/82613>, accesat la data de 17.01.2020.

¹⁰ *Iuliu Maniu, omul care a adus Transilvania acasă, ucis de comuniști* <http://www.voceanationala.ro/index.php/2018/06/26/iuliu-maniu-omul-care-a-adus-transilvania-acasa-ucis-de-comunisti/>, accesat la data de 17.01.2020.

¹¹ *Despre Iuliu Maniu*, <https://iuliumaniu.com/despre-iuliu-maniu/>, accesat la data 19.01.2020.

Actul de deces a fost eliberat abia în anul 1957, la 4 ani de la moartea acestuia. (Foto nr. 3, sursa Internet)

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ		SFATUL POPULAR	
I. ACT DE MOARTE nr. 128		Orașul	Sighet
Anul 1957 luna mai ziua 20		Comuna	Sighet
Raioul		Sighet	
1. LOCUL MORȚII	Regiunea Bata Iuan	Raioul	Sighet
2.	Orașul (Comuna)	Satu'	Sighet
3. a) NUMELE	Maniu		
b) PRENUMELE	Iuliu		
4. NUMELE ȘI PRENUMELE PĂRINȚILOR	TATA	Ioan	
	MAMA	Elena	
5. DATA MORȚII	Anul 1957	luna mai	ziua 20 ora 9
6. SEXUL	7. Vârsta	80 ani;	- luni; 26 zile
8. STAREA CIVILĂ	Necăs. Căsăt. Văduv. Divorțată) Necunoscută*)		
9. LOCUL ȘI DATA NAȘTERII	Regiunea Oradea	Raioul	Oradea
	Orașul (Comuna)	Sighet	Satu'
	Anul 1873	luna Iunie	ziua 8
10. NAȚIONALITATEA	română		
11. CETĂȚENIA	română		
12. Ultima școală și clasă absolvită	-		
13. A fost în timpul muncii ori a fost întreținută) (de Stat sau de altcineva)	*) A fost în timpul muncii A fost întreținută) (de Stat sau de altcineva)		
14. OCUPAȚIA	fără ocupație		
15. Denumirea și adresa întreprinderii sau instituției unde a lucrat	-		
16. Cît copii minori are	-		
17. Unde a murit	a. Sighet		
18. Unde a avut domiciliul stabil	Regiunea	București	Raioul T. Vladimirescu
	Orașul (Comuna)	Sighet	Satu'
	Strada	Sighetilor	Nr. 10
19. CAUZA MORȚII STABILITĂ PRIN CERTIFICATUL MEDICAL PRIN CARE SE CONSTATĂ MOARTEA	insuficiență circulatorie, urmată de comă		
20. Decedatul a fost în tratament medical (da, nu)	da		

Foto nr. 3, Actul de deces a lui Iuliu Maniu

Fostul comandant al temutului penitenciar în perioada sa cea mai neagră, Vasile Ciolpan, într-un raport scris înaintat ierarhic, dând dovadă de o inconștiență prostească, devoalează regimul special, semilegal în care funcționa închisoarea politică de la Sighet în care au fost încarcerate elitele intelectuale, politice și religioase care prezentau un pericol pentru autoritățile comuniste:

„Întrucât Penitenciarul Principal Sighet a fost un penitenciar cu un specific oarecum aparte, el nu sa încadrat în legile ce sunt în vigoare, ci s-a încadrat în politica partidului nostru.

Constituind un secret de stat și de cea mai mare importanță, au fost date ordine și directive verbale și nu scrise, referitoare la decesele deținuților. Adică când un deținut va deceda el să fie dus la groapă și înmormântat fără nici un fel de forme legale și în mod secret, fără ca cineva să știe că în Penitenciarul Principal Sighet se întâmplă asemenea cazuri. Noi am căutat [să îndeplinim] toate aceste ordine date verbal de către conducerea M.A.I. și de către conducerea Dir. Penitenciare. Astfel încă din luna mai 1950, am îndeplinit cu cel mai mare secret și cu cea mai mare vigilență ca, deținuții care decedază să nu se știe cum îi cheamă, cine a fost sau unde s-au înmormântat. Doar conducerea Dir. Penitenciare și Biroul Operativ din Direcția Penitenciare cunoșteau acest lucru. S-a lucrat în felul acesta din anul 1950, luna mai, până în anul 1955, luna martie, când am primit ordin ca să întocmesc actele de deces deținuților care vor deceda.¹²

¹² Dobeș, Andreea, Profilul unui comandant de penitenciar: Vasile Ciolpan, http://www.sighet-online.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=16032:profilul-unui-comandant-de-penitenciar-vasile-ciolpan&catid=37:cultura&Itemid=133, accesat la data 21.01.2020.

Așa se face că nici până-n ziua de azi nu au putut fi găsite și identificate osemintele deținuților politici morți acolo, cu toate eforturile demne de respect ale arheologilor I.I.C.C.M.E.R. (Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului) creat de către istoricul Marius Oprea și echipa de bază formată din arheologii Gheorghe Petrov din Cluj, Horațiu Grozea din Turda și Paul Scrobotă din Aiud.

Așa au fost „răsplătiți” marii oameni politici care făcuseră parte din Generația Marii Uniri și care în perioada interbelică a făurit România Mare.

Acest torționar odios, scăpat de judecata istoriei, culmea ironiei și a ipocriziei, a fost de două ori înaintat în grad, în anii 1991 și 1995 de către Ion Iliescu, la propunerea aiuritoare a Asociației Veteranilor de Război. Nu s-a terminat bine primul scandal, că în anul 1998, Emil Constantinescu repetă gafa și-l decorează pe Ciolpan cu ocazia zilei de 25 Octombrie 1998, Ziua Armatei, cu „Crucea Comemorativă a celui de-al Doilea Război Mondial 1941-1945”. Abia în anul 2002, după ce-a refuzat de mai multe ori, Vasile Ciolpan a predat medalia și livretul acesteia.¹³

Ostracizat și ocultat în anii comunismului, numele marelui om politic și patriot ardelean, corifeu al Marii Uniri, a revenit din nou în conștiința publică după anul 1989. În semn de mare respect pentru memoria sa în multe orașe din țară i-au fost ridicate monumente, i-au acordat titlul de Cetățean de Onoare Post-Mortem sau i-au atribuit numele lui, unor străzi și bulevarde, i-au fost dedicate cărți și studii, care-i eternizează memoria. La Bădăcin a fost restaurată casa familiei Maniu.

„Respectul tăcut”, cred eu că este cel mai nobil gest pe care noi trebuie să-l purtăm mucenicului României Mari, Iuliu Maniu!

SIT TIBI TERRA LEVIS!

---

¹³ A murit un torționar!, <http://mobile.hotnews.ro/stire/1739865>, accesat la data de 22.01.2020.